

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 23 (Aralık/December 2025), s. 296-304

Geliş Tarihi-Received: 16.11.2025

Kabul Tarihi-Accepted: 29.12.2025

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.5281/zenodo.18083361

Die Liebe Farbe Eserinde Müzikal Sembolizm ve Wilhelm Müller Şiirinin Yorumu

Musical Symbolism and Interpretation of Wilhelm Müller's Poem in Die Liebe Farbe

Cemalettin BAYDAĞ**

Öz

Bu çalışma, Franz Schubert'in "Die Schöne Müllerin" döngüsünde yer alan "Die Liebe Farbe" adlı eseri, hem müzikal hem de edebi açıdan incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada betimsel ve analitik yöntem kullanılmıştır. Eserin müzikal yapısı; form analizi, armoni ve melodik yapı değerlendirilerek betimlenmiş; Wilhelm Müller'in şiiri ise metaforlar, semboller ve tematik yapı üzerinden analitik bir yaklaşımla yorumlanmıştır. Araştırma bulguları, yeşil rengin döngü boyunca umut simgesinden ölüm metaforuna dönüştüğünü göstermektedir. "Die Liebe Farbe"de ise bu renk, takıntılı bir sevginin ve zihinsel çöküşün müzikal yansımasına dönüşmektedir. Schubert, si minör tonunu, ostinato tekniğini ve ezgisel bakımdan daha çok dar bir kısımda konumlanmış aralıkları kullanarak şiirin karanlık psikolojisini müziğe aktarmıştır. Piyano eşliğinde durmaksızın tekrarlanan fa# notası, adeta ölüm düşüncesine takılıp kalan bir zihnin sesini duyurmaktadır. Çalışma, Schubert'in şiir ve müziği nasıl birleştirdiğini ve romantik dönemin yoğun duygusallığını sade bir müzikal dille nasıl ifade ettiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak; "Die Liebe Farbe" eseri, müzikal tekrarın dramatiğe, ostinato'nun obsesyona ve ton değişimlerinin psikolojik dengesizliğe dönüştüğü, lied sanatının en olgun örneklerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Die liebe farbe, lied, Schubert, Müller, müzikal sembolizm, Die Schöne Müllerin.

Abstract

This study aims to examine Franz Schubert's lied "Die Liebe Farbe" from the song cycle "Die Schöne Müllerin" from both musical and literary perspectives. Descriptive and analytical methods were employed in the research. The musical structure of the work was described through formal analysis, harmony, and melodic structure evaluation, while Wilhelm Müller's poem was interpreted through an analytical approach focusing on metaphors, symbols, and thematic structure. The research findings indicate that the color green transforms from a symbol of hope into a metaphor for death throughout the cycle. In "Die Liebe Farbe," this color becomes a musical reflection of obsessive love and mental collapse. Schubert translated the dark psychology of the poem into music by employing B minor tonality, ostinato technique, and narrow melodic intervals concentrated within a limited range. The f# note, repeatedly played without pause in the piano accompaniment, echoes the voice of a mind trapped in thoughts of death. The study reveals how Schubert integrates poetry and music and how he expresses the intense emotionality of the Romantic period through a simple musical language. In conclusion, "Die Liebe Farbe" is considered one of the most mature examples of lied art, where musical repetition transforms into drama, ostinato into obsession, and tonal shifts into psychological instability.

Keywords: Die liebe farbe, Lied, Schubert, Müller, musical symbolism, Die Schöne Müllerin.

** Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Sahne Sanatları Bölümü, e-posta: cemalettin.baydag@beun.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5806-6844.

Giriş

19. yüzyıl Avrupa müziğinde romantik dönem, bireyselliğin ve duyguların ön planda olduğu bir dönemdir. Müzik tarihinde önemli bir yere sahip olan bu dönemde, daha çok “ben” kavramı odak noktasında yer almıştır. Selanik (1996), romantizmin her şeyden önce “Ben”in açılışı olarak görüldüğünü ifade etmiştir (s. 160). Bunun önemli nedenleri arasında, 1789 Fransız Devrimi ve Aydınlanma Çağının getirdiği özgürlük fikri sayılabilir. Çünkü, devrimin ayak seslerinin özgürlükçü adımlarla birleşmesi ile edebiyattan felsefeye, resimden müziğe kadar sanatın her alanında aydınlanma etkisi görülmüştür. Önal (2010)’a göre bu durum, egemen olan dünya görüşünün, çağın geleneksel düzenini değiştirmesidir. Bu sayede, birçok sanat dalı bir araya gelerek birbirini etkilemiş ve paralel gelişme göstermiştir. Özellikle, şiir ve müziğin birleşmesi ile “lied” türü ortaya çıkmış, şiirsel anlatıma müzik eşlik etmiştir. Lied, Alman Halk Şarkısı, diğer adıyla sanatsal şarkı biçimi olarak tanımlanmaktadır. Lied formu incelendiğinde, kökeninin 15. yüzyıl halk şarkılarına dayandığı görülmektedir (Akkılıç, 2010, s. 436). Esasında gerek lied sanatında gerekse müziğin diğer formlarında bestecilerin kendi halk müziği geleneklerinden esinlenmesi, sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Almanya’da lied, İtalya’da canzone/romanza, Fransa’da chanson (mélodie), İspanya’da canción, Rusya’da romans, İngiltere’de art song/ballad ve İskandinav ülkelerinde kuzey Avrupa şarkı gelenekleri gibi birçok tür, bestecilerin kendi ulusal halk müziği köklerinden ve şiir geleneklerinden yararlanması ile evrensel boyuta ulaşmıştır.

Lied sanatının en büyük temsilcilerinden birisi olan Franz Schubert (1797 – 1828), kısa yaşamına rağmen 600’ün üzerinde lied bestelemiş ve yeni bir tür olan Alman Sanat Şarkısı “Kunstlied”in de yaratıcısı olmuştur (Aktakka, 2024; Feridunoğlu, 2005, 81). Kendisinden önceki (klasik dönem) dönemin izlerini de taşıyan Schubert, bestelediği piyano eşlikleri ile yalnızca vokal partisini desteklememiş, aynı zamanda kullandığı armonik yapılarla, şiirsel lied fikrini eserlerine yansıtmıştır (Pamir, 1989, 94–95). Buna ek olarak, şiirsel anlatımı müziğiyle destekleyerek, duygusal alanı derinleştirmeyi ustalıklı başarılabilmektedir. Kullandığı tonalite seçimi, armonik – müzikal yorum ve ezgisel seyir seçimleri ile, şiirin anlam dünyasını müzikal bir forma dönüştürmüştür.

Schubert’in 1823 yılında bestelediği “Die Schöne Müllerin” döngüsü, Wilhelm Müller (1794-1827)’in şiirlerine dayanmaktadır. Bu döngü, 19. yüzyılın ilk büyük lied döngüsü olarak kabul edilmektedir (Kimball, 2006, s. 63; Akt. Chang ve Salleh, 2025, s. 64). 20 eserden oluşan lied döngüsünde, gezgin bir değirmenci gencinin yaşadığı karşılıksız aşk, hayal kırıklığı ve ölüm yolculuğu tasvir edilmiştir. Bu çalışmada, 20 eserin, 16. lied’i olan “Die Liebe Farbe” müzikal sembolizm ve şiirsel (edebi) açıdan incelenmiştir. Türkçesi ‘sevdiğim renk’ anlamına gelen eserde, yeşil renk takıntılı bir şekilde sembolize edilmekte ve piyano eşliğinde tekrarlanan fa# notası durumu desteklemektedir. Müzikte ostinato olarak tanımlanan bu durum, ısrarlı bir şekilde devam eden notanın ve yeşil rengin terimsel karşılığını müzikal bir anlatı ile desteklemiştir. Yeşil renk, artık lied için ölümün sembolik karşılığı sayılmış ve değirmenci genç de sevgilisini tanımlayan yeşil renk ile ölümünü özdeşleştirmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmada “Die schöne müllerin” döngüsünün 16. eseri olan “die liebe farbe” eseri; armoni, form, melodi ve ritim özellikleri yönünden incelenecek, şiir ve müziğin kaynaştığı tematik ve metaforik yapı irdelenecektir.

1. Franz Schubert ve Lied Geleneği

1797 yılında Viyana’da dünyaya gelen Avusturyalı besteci Franz Schubert (Akkılıç, 2010), romantik dönemin ilk temsilcilerindendir (Feridunoğlu, 2005). 31 yıllık kısa yaşamına rağmen çok sayıda ve farklı türlerde eser besteleyen Schubert; klasik dönemin sadeliği ve olgunluğu ile romantik dönemin derin ifade anlayışı arasında uzanan bir köprü görevi görür (Doğangün, 2021, s. 435). 600’den fazla lied, senfoni, oda müziği ve piyano

eserleri, dini müzik, sahne müziği (opera) ve kantat olmak üzere toplam 1000'in üzerinde eser bestelemiştir. Konçerto dışında her tür yapıtı olan bestecinin, en başarısız olduğu alan opera olmuştur (İlyasoğlu, 2001, s. 90). Bu yönüyle Schubert'in, tarihin en üretken bestecilerinden biri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

17 yaşında Goethe'nin Faust'undan etkilenerek Gretchen am Spinnrade liedini besteleyen Schubert, lied formunu en fazla kullanan, şiir ve müzik ilişkisini anlam açısından ilk kez bütünleştiren bestecidir. Şiirin özünde yatan dinamikleri iyi özümseyen ve müziğiyle çok iyi sentezleyen Schubert, liedlerinde içten ve kişisel bir anlatım tarzını benimsemiş, şiir ile müzik arasında denge kurmuş ve eserlerine içsel ifadeyi güçlü biçimde yansıtmıştır (Doğangün, 2021). Bu başarı ve sanata getirdiği yeniliklerle, lied sanatının babası olarak anılmayı başarmıştır (Nart ve Turnagöl, 2024, s. 441). Lied sanatının öncüsü her ne kadar Beethoven olarak görülse de bu sanatın gelişiminde en büyük katkı hiç şüphesiz Schubert'e aittir (Akkılıç, 2010, s. 436). Çünkü Schubert, Mozart ve Beethoven'in aksine, şiirin biçim ve ritmine bağlı kalmamış, şiiri, melodik yapıyı daha özgür ve gelişmiş bir biçimde kurmanın aracı olarak kullanmıştır (Çetiner, 2007, s. 21). Romantik-klasikçi olarak nitelendirilen Schubert, ustalikle kullandığı armonik yapı ve piyano eşlikleri sayesinde, şiirin anlamını daha da derinleştirmiştir (Önal, 2010).

Kelimelerin anlamını müzikle birleştirme, doğru akor seçimleri, anlatmak istediği müzik cümlesini ustalikle sunabilme yeteneği (Akkılıç, 2010), diğer bir ifadeyle romantik dönemin en belirgin özelliklerinden biri olan duyguların yoğun bir şekilde ifade edilmesi durumu, Schubert liedlerinin ezgi ve armoni yapısında oldukça belirgin bir şekilde görülmektedir. Çünkü Schubert, piyanoyu yalnızca eşlik enstrümanı olarak değil, aynı zamanda bir anlatı unsuru olarak kullanması ile diğer bestecilerden ayrılmıştır (Ağdaş, 2014). Schubert; liedlerini Goethe, Schiller, Mayrhofer, Shakespeare, Byron, Schober, Lübeck, Schubert, G.Jacobi, Pfeiffer, Schlegel, Uhland, Claudius, Novalis, W.Scott, W.Müller, Rellstab, G.Seidl ve Heine gibi pek çok şairin metinleri üzerine bestelemiş (Aktakka, 2024, s. 22), şairin duygusal içeriğini, bestelediği müziklerde etkili bir şekilde yorumlamayı başarmıştır (Girgin ve Ebesek, 2024). Dolayısıyla Schubert, liedlerinde her ne kadar klasik dönem eşlik motif yapılarını korusa da armonik yönden beklenmedik modülasyon ve duygusal yoğunluğu başarıyla eserlerine yansıtabilmiştir (Özyazıcı, 2025, s. 23). Bu doğrultuda, yukarıda değinilen bilgiler dahilinde, Schubert'in klasik gelenekten romantizme geçişteki köprü rolü, iki döneme bağlılığını bütünleşik bir çerçevede ustalikle birleştirdiğini göstermektedir.

Romantik dönem, bireyselliğin ve ben kavramının daha yoğunluk kazandığı bir dönemdir. Bu dönemde besteciler, kendi halk kültürlerinden beslendikleri müzikleri, yerelden evrensel bir boyuta taşımak için çaba göstermiş, her besteci kendinden önceki dönemin ustalık ve müzik anlayışına katkı sağlayarak bir üst seviyeye başarıyla taşımıştır. Bu dönem, 1789 Fransız Devrimi sonrası, özgürlük kavramı ve yansımalarının yankı bulduğu ve geniş bir perspektifte filizlendiği ilk dönemdir. Her besteci, önceki dönemden edindiği kazanımları ve ustalığını sanatına başarıyla yansıtmış ve farklı bir boyuta taşımıştır. Bu anlamda Schubert, metin ve müzikal dinamikleri eserlerine yansıtırken, şiirin karakterine uygun müzikler bestelemiş ve biçimsel ve estetik yönden yeniliklerle lied sanatına büyük katkılar sunmuştur. Mimaroglu (2009) bu durumu şu şekilde ifade etmektedir: Schumann'dan Brahms ve Mahler'e, Fauré'den Debussy'e kadar tüm lied bestecileri, Schubert'in lied sanatına getirdiği yenilikler ve onun ortaya koyduğu temelleri devam ettirmişlerdir (s. 94).

Schubert, bestelediği liedlerde çoğunlukla tekrarlamalı (strophic) ve serbest akışlı (through-composed) olmak üzere iki temel form kullanmıştır. Dönüştü form yapısında, her kıtada aynı müzik tekrarlanırken, serbest akışlı formda yapı, şiirin duygusal akışına göre şekillenmektedir (Akkılıç, 2010).

Aşağıda, Schubert'in bestelediği liedlerin genel özelliklerine değinilmiştir. Bu özelliklerle şu şekildedir:

Schubert Liedlerinin Özellikleri:

- Konuşma ritmine yakın melodik yapıların kullanılması,
- Şiir ve müzik uyumunun mükemmelliği (müzik cümlesini ustalıkla sunabilme),
- Piyanonun anlatıcı rolü,
- Liedlerin melodik ve armonik yapısında beklenmedik modülasyonlarla (ton değişimi) duyguların yoğun bir şekilde sunulması,
- Klasik gelenekten romantizme geçişteki köprü rolü,
- Dinamik geçişler,
- Dramatik ve anlatımsal yapı,
- Ritmik yapıların şiirle mükemmel uyumu,
- Nüansların dengeli ve şan partisini öne çıkaracak şekilde olması (Özyazıcı, 2025),
- Melodik çizgilerin kelimenin anlamını vurgulaması (Kamacıoğlu, 2004).

2. Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma deseninde yapılandırılmış, betimsel ve analitik bir çalışmadır. Çalışmada, Franz Schubert'in "Die Liebe Farbe" eserinin müzikal yapısının incelenmesi ve Wilhelm Müller'in şiir metninin yorumlanması için müzikal analiz ve edebi metin çözümleme yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Araştırma, tek bir eserin derinlemesine incelenmesi yaklaşımıyla desenlenmiştir.

Araştırma verilerini, Franz Schubert'in "Die Schöne Müllerin" (Op. 25, D. 795) döngüsünün 16. eseri olan "Die Liebe Farbe" liedinin orijinal notası ve Wilhelm Müller'in şiir metni oluşturmaktadır. Nota analizinde, eserin basılı notası ve IMSLP (International Music Score Library Project) dijital arşivi kullanılmıştır. Diğer veri kaynakları olarak ise, Schubert'in lied sanatına, "Die Schöne Müllerin" döngüsüne ve Wilhelm Müller'in şiir dünyasına ilişkin akademik yayınlar, makaleler ve tezler incelenmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Aşağıda "Die Liebe Farbe" eserinin müzikal yapı, şiir metni ve metin müzik ilişkisi bakımından benzer yönleri ve farklılıkları analiz edilmiştir. Şarkıya ilişkin bilgiler şu şekildedir.

"Die Schöne Müllerin" Döngüsü ve "Die Liebe Farbe" Lied Analizi

In Grün will ich mich kleiden,	Yeşile bürünmek istiyorum
In grüne Thränenweiden,	Yeşil ağlama söğütlerine sığınmak istiyorum
Mein Schatz hat's Grün so gern.	Çünkü sevdiğim yeşili çok sever
Will suchen einen Zypressenhain,	Bir selvi korusu arayacağım
Eine Haide voll grünem Rosmarein:	Yeşil biberiye ile dolu bir çalılık bulacağım
Mein Schatz hat's Grün so gern.	Çünkü sevdiğim yeşili çok sever
Wohlauf zum fröhlichen Jagen!	Haydi neşeli bir avlanmaya çıkalım

Wohlauf durch Haid' und Hagen!	Haydi bozkırdan ve çalılıklardan geçelim
Mein Schatz hat's Jagen so gern.	Çünkü sevdiğim avlanmayı çok sever
Das Wild, das ich jage, das ist der Tod,	Benim avladığım av ise ölümdür
Die Haide, die heiß' ich die Liebesnoth	Bozkıra ise aşkın acısı adını veririm
Mein Schatz hat's Jagen so gern.	Çünkü sevdiğim avlanmayı çok sever
Grabt mir ein Grab im Wasen,	Bir çayırılığa benim için bir mezar kazın
Deckt mich mit grünem Rasen,	Üstümü yeşil çimlerle örtün
Mein Schatz hat's Grün so gern.	Çünkü sevdiğim yeşili çok sever
Kein Kreuzlein schwarz, kein Blümlein bunt,	Ne siyah bir haç olsun, ne de renkli bir çiçek
Grün, Alles grün so rings und rund	Her yer yemyeşil olsun, her yanım baştan sona yeşil
Mein Schatz hat's Grün so gern.	Çünkü sevdiğim yeşili çok sever

Yukarıda, "Die Liebe Farbe" eserinin orijinal dilde (Almanca) sözleri ve Türkçe karşılıkları verilmiştir. Daha önce de değinildiği üzere, "Die Schöne Müllerin" döngüsü, 20 lied'den oluşmakta ve her şiir ya da şarkı birbirini tamamlayıcı durumda ilerlemektedir. Bu çalışmada 16. eser olan "Die Liebe Farbe" ele alınmış olup, bu esere kadar olan süreçte (1-16. şarkı arası), genç bir değirmenci çırağının aşk acısı ve psikolojik çöküşü konu alınmıştır. Çırak, değirmen sahibinin kızına âşık olmuş, ancak kız köye gelen yeşil üniformalı bir avcıya (Jäger) ilgi duymaya başlayınca, çırak derin bir bunalıma girmiştir. Burada, döngünün trajik noktası başlamakta ve çırak ölümü kabullenerek, kendisini avcının üniformasının rengine dönüştürerek sevgilisinin ilgisini çekmeye çalışmaktadır. Döngünün başlangıcında yeşil renk umut, doğa ve sevginin göstergesiye, sonrasında ölüm ve zihinsel çöküşün sembolü haline dönüşmüştür. Thiel (2023)'e göre ise yeşil renk, kendi yapısından uzaklaşarak siyahlaşan bir renk haline gelmiş ve neşeden uzaklaşıp ızdırap haline dönüşmüştür. Bu müzikal bağlantı ve hazırlama durumu, döngü boyunca Schubert'in yeşil rengi nasıl işlediğini ve farklı bir boyuta taşıdığını göstermektedir. Şiirin genel temasının; mutsuz aşk, yeşil rengin ölümle ilişkilendirilmesi ve ölüm arzusu olduğu söylenebilir.

Thiel (2025)'göre, die liebe farbe eserinin samimiyetle bir ilgisi bulunmamakta ve Schubert bu eserle, paradoks ve titizlikle beslenmiş bir boşluk yaratmaktadır. Rayl (1977)'a göre ise, yeşil renkle sembolize edilen avcı, delikanlının takıntısı haline gelmiştir. En başında genç çırak acıdan uyuşmuş, sadece sevdiğim yeşili çok sever şeklinde tekrarlamıştır. Aynı şekilde piyano eşliğinde de bu takıntı durumu devam etmektedir. Tüm şarkı boyunca sürekli tekrarlanan fa# notası yumuşak ama amansız bir şekilde vurarak metaforik bir şekilde genci ölüme hazırlamaktadır (Rayl, 1977). Bu notanın ostinato yani sürekli bir şekilde tekrar edilmesi, hem renk sembolizminin karşılığı (şiirin içinde devamlı yeşil renk tekrarı), hem de müzikal olarak notanın obsesif bir şekilde tekrarına karşılık gelmektedir. Burada yeşil renk, Schubert'in piyano eşliğiyle psikolojik ve anlatısal bir boyuta indirgenmiştir. Böylelikle yeşil renk hem sevgiliyi hem de mezar toprağını ve çimini temsil etmektedir. Schubert bu eserde, müzikle şiiri birbirini tamamlayan eş değer ifade araçları olarak ustalıkla birleştirmiştir. Eser, Schubert'in lied tarzında sıkça kullandığı tekrarlamalı biçimde bestelenmiş olup, tekrar eden renk sembolü ve nota vurgusuyla sıklıkla karşılaşılmıştır.

Yukarıda, eserin sözlerinin anlamı, metaforik ve tematik yapılar ele alınmıştır. Ayrıca yeşil renk ile ulaşmak istenilen anlama yönelik bilgilere yer verilmiştir. Aşağıda ise, bu esere ilişkin müzikal analiz ve form analizi yapılmıştır. Burada en önemli noktalardan bir tanesi, sözlerin anlatmak istediği ile müzikal yapının uyuşma noktasındaki bağlantı

çizgileridir. Şairin şarkı sözünde işlediği ana noktaların, bestecinin müziğinde ne kadar yer edindiği durumu, bu çalışmanın ana fikrini oluşturmuştur.

16. Die liebe Farbe
Die schöne Müllerin (D.795)
Franz Schubert

Etwas langsam.

Dominant pedal

p 1 6 6 5 6 1 6 7 6 5 4 3 V

Şekil 1: Die Liebe Farbe Eser Analizi (İlk 4 Ölçü)

Yukarıda, eserin ilk 4 ölçüsüne yer verilmiştir. Eser, si minör tonunda, 2/4'lük ve langsam (çok ağır) tempoda bestelenmiştir. İki bölümlü şarkı formunda yer alan eser, "ab:A ve cb:B" genellikle şiirsel anlatımın yapısına göre şekillenmiştir. Langsam ve 2/4'lük ölçü, eserin ağır ve durgun yapısını göstermektedir. Sınırlı aralıkların kullanıldığı bir alan düşüncesi ve sabit pedal notası fa# ile obsesif bir durum hali desteklenmiştir. Ayrıca armonik yapının I - V - I - V - I şeklinde tekrarı aynı monotonluğa örnek teşkil etmektedir. Sürekli piano ve pianissimo ile bastırılmış duygu ifadesinin yansıması göze çarpmaktadır.

I I⁶ V² I⁶ 5 3 V⁶ I V⁶

Şekil 2: Die Liebe Farbe Eser Analizi (5.-8. ölçüler)

Eserin devamında, piyano partisinde fa# notası üzerinde oluşturulan ostinato figürü, vokal hatta ifade edilen metni desteklerken, eserin temel psikolojik durumunu ve obsesif karakterini müzikal yapıda somutlaştırmaktadır. Ağır, sakin ve umutsuz bir şekilde gelen ölümü fısıldamakta ve piyano eşliği de sabit figürlerle mezar toprağı gibi durağanlığı desteklemektedir. Burada, ostinato dramatik bir şekilde kullanılmış ve kişilik yüklemesi yapılmıştır. 2. ölçüdeki re do notasından sonra 3.ölçüde si notası gelmesi gerekirken mi re notasıyla kaçak kullanılmış ve bir şeylerden kaçma isteği gözlemlenmiştir. Bu durum, eserin devamında 4. ölçüde "la si la" işlenmesi ve 5. ölçüde V. derece üzerinde kalınan kadans ile de desteklenmiştir. Bu ölçülerde de sürekli tekrarlanan fa# notası görülmekte, ölümün kabullenilişi ve sonsuz dinlenme isteğine gönderme yapılmaktadır.

V 6 I# V I⁶ I# 6 5 V

Şekil 3: Die Liebe Farbe Eser Analizi (9.-12. ölçüler)

Yukarıda verilen ölçüler analiz edildiğinde, 2. ölçüde adaş tonaliteye uğrandığı ve bu bağlamda pikardi 3'lüsünün kullanıldığı ve piyano partisinde sürekli işlenen fa# notasının burada da pedal görevine devam ettiği görülmektedir. Ayrıca önceki ölçüde gelen öncül cümleye karşılık soncul cümle de 3. ve 4. ölçüde kullanılmış ve bas partisinde kromatik iniş kullanılarak do notasında gecikme yapılmıştır. Dikkat edildiğinde, minör tonalite, düşük ve dar aralık, tekrar eden figürler ve durağan melodi yapısı, yaşanan durumun karamsarlığını ve çağrışımının nasıl ustalıkla işlendiğini göstermektedir. A bölümünde, ana tema ve ana duygu duyurulmuş, ağır ve içe dönük yapı benimsenmiştir.

Şekil 4: Die Liebe Farbe Eser Analizi (13.-16. ölçüler)

Eserin devamında gelen ölçüler analiz edildiğinde ise, pedal sesin burada da devam ettiği görülmektedir. Bu pedal sesin, bastırılmış duygu ve çaresizliğin notasyon karşılığı olduğu da söylenebilir. C cümlesinde küçük işlemler ve kromatik bağlanışlar ele alınmıştır. 3. ölçüde bas partisinde yer alan la si la işlemesi, soprano partisinde üçlü yukardan tekrar etmiştir.

Şekil 5: Die Liebe Farbe Eser Analizi (17.-20. ölçüler)

Devamında yer alan ölçüler analiz edildiğinde, b cümlesinin tekrar ettiği ve aynı akışın olduğu söylenebilir. Ayrıca pedal görevinin devam etmesiyle, karanlık izleniminin korunduğu ve monoton acımasız yapının tekrarı gözlemlenmiştir. Die schöne müllerin döngüsünün genelinde eşlik yapısı sade ve şan partisini öne çıkaracak şekildedir (Özyazıcı, 2025, s. 22). Bu döngünün bir önceki 15. eseri ise "Die Böse Farbe"dir. Orada yeşil ile sembolize edilen renk, nefretin rengiyken, bu eserde ölüme huzura ve dinginliğe dönüşmektedir. Eser içindeki durağanlığın da bu sebepten kaynaklandığı düşünülmektedir. Eserin 3. ölçüsünde gelen pikardi 3'lüsü ile majör etki oluşturulmuş, bu majör etki ile ölüme barışma hissi yaratılmaya çalışılmıştır. Uzun melodilerin olması, şan partisyonunda da benzer etkinin izlenimini taşımaktadır. Si minörün ani hareketle si majöre geçmesi, bir anda olsa değirmenci چراغının sevgilisinden olumlu yanıt alabileceğini yansıtmak adına yapılmış bir hareket gibi görünüyor. Ancak bunun hemen sonraki ölçüde minöre dönüşmesi bir anlık umut olarak nitelendirilebilir. Buna ek olarak majör geçişin olduğu yerde, şarkı sözlerinin de "sevdiğim yeşili çok sever" olması bu düşüncüyü daha belirgin kılmaktadır.

Şekil 6: Die Liebe Farbe Eser Analizi (21.-26. ölçüler)

Eserin son 4 ölçüsü analiz edildiğinde ise, eserin giriş cümlesinin, aynı zamanda bitiş cümlesi olarak kullanıldığı görülmektedir.

Sonuç

Bu çalışmada, Wilhelm Müller'in "Die Schöne Müllerin" döngüsünün 16. eseri olan "Die Liebe Farbe" eserinin müzikal ve şiirsel yapısı detaylı olarak incelenmiştir. Araştırma, Schubert'in müzik ve şiiri nasıl birleştirdiğinin güçlü bir örneğini ortaya koymaktadır. "Die Liebe Farbe" yalnızca bir şarkı değil, aynı zamanda psikolojik bir dramın ve zihinsel çöküşün müzikal ifadesidir. "Die Schöne Müllerin" döngüsü birbirini tamamlayan bir anlatı yapısına sahiptir. Bu nedenle, her lied bağımsız değil, bütünün parçası olarak değerlendirmek gerekmektedir. "Die Liebe Farbe", döngünün en karanlık noktasında yer alır. Bir önceki eserde yeşil renk nefret simgesiyken, burada ölümden bulunacak huzurun metaforuna dönüşmektedir. Yeşil renk, döngünün başında umut ve aşk simgesi olarak başlarken, "Die Liebe Farbe"de takıntılı bir obsesyonun ve ölüm arzusunun temsili haline gelmektedir. Şiirde sürekli tekrar eden "Sevdiğim yeşili çok sever" dizesi, cırağın monoton gerçeklik algısını yansıtmaktadır. Piyano partisinde ısrarla tekrarlanan fa# notası ise, bu psikolojik durumun ostinato tekniğiyle somutlaşmış halidir. Bu nota, yumuşak ama amansız bir şekilde, genci ölüme hazırlamaktadır (Rayl, 1977).

Müzikal açıdan bakıldığında, Schubert'in eseri si minör tonunda, 2/4'lük ölçüde ve langsam temposunda bestelemesi, eserin ağır ve içe dönük yapısını belirlemektedir. Dar melodik aralıklar ve sabit pedal notası zihinsel kısıtlılığı müzikal bir dile çevirmiştir. Armonik yapının I-V-I-V-I şeklinde tekrarlanması monotonluğu desteklemektedir. Sürekli piano ve pianissimo dinamikleri ise bastırılmış duyguların ve sessizliğin hafif bir biçimde ifadesidir. Eserin tekrarlamalı (strophic) formu, şiirin obsesif yapısıyla paralel bir dramatik etki yaratmaktadır. Piyano eşliği, vokal partisine destek sağlamanın ötesinde eşit değerde bir anlatıcı rolü üstlenmektedir. Sürekli tekrar eden fa# notası, ölümün ayak seslerini simgelemekte, eserde kullanılan Pikardi 3'lüsü anlık bir umut ışığı yaratmakta, ancak hemen minöre dönerek bu durum sadece yanılsama olarak kalmaktadır.

Şiirsel açıdan, Müller'in kullandığı sembolik dil son derece katmanlıdır. Ağlama söğütleri, selvi korusu ve biberiye gibi doğa unsurları ölümlle ilişkili sembolik bitkilerdir. Şiirin son kıtası ölümün kabullenişini açıkça ifade etmektedir: "Bir çayırığa benim için bir mezar kazın / Üstümü yeşil çimlerle örtün."

Sonuç olarak, Schubert "Die Liebe Farbe"de müzikal sadelik ile dramatik derinliği ustaca birleştirmiştir. Ostinato ile obsesyon durumunu, majör-minör salınımıyla psikolojiyi, dar melodik aralıklarla zihinsel kısıtlılığı müzikal bir dile çevirmiştir. Bu eser, Schubert'in müzik ve metin arasında kurduğu ilişkinin en olgun örneklerindendir. Müller'in şiiri, Schubert'in müziğinde bir bütüne dönüşmüştür.

Bu araştırma, Schubert liedlerini anlayabilme ve romantik dönem liedlerini inceleyebilme açısından önemli bir katkı sunmaktadır. İleride, döngünün diğer liedlerinin benzer şekilde incelenmesi ve Schubert'in diğer döngüleriyle karşılaştırmalı analizler yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akkılıç, D. (2010). Lied sanatında F. Schubert ve Schwanengesang Lied dizisinden 'Ständchen'in incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 434-444.
- Aktakka, F. (2024). *Metin ve müzik ilişkisi bağlamında bir Lied analizi: Schubert, Erlkönig*. H. B. Akdeniz & A. Ö. Akdeniz (Ed.), *Müzikte Güncel Çalışmalar – 2024* (ss. 19-39). Lyon: Livre de Lyon.
- Boran, İ. & Şenürkmez, K. Y (2010). *Kültürel tarih ışığında çoksesli batı müziği*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Çelebioğlu, E., (1986). *Tarihsel Açıdan Evrensel Müziğe Giriş*. İstanbul: Tasvir Matbaası.
- Çetiner, E. (2007). 19. yüzyıl Alman lied sanatı dağarının şan eğitiminde kullanımı. [Yüksek lisans tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi.
- Doğangün, D. (2021). Tarihsel Bağlamda Franz Schubert ve Arpeggione İlişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(78), 435-447.
- Feridunoğlu, Z. L. (2005). *İz Bırakan Besteciler*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Girgin, M., & Ebese, Ö. (2024). Lied ile Mélodie arasındaki benzerlikler ve farklılıklara genel bir bakış. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 65, 375-394.
- İlyasoğlu, E. (2001). *Zaman İçinde Müzik*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (2009). *Zaman İçinde Müzik*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kamacıoğlu, F. (2004). *Müzik Tarihi*, Müzik Kültürü dersi için hazırlanmış ders notları, İstanbul.
- Kurtçu, G. & Özaltunoğlu, Ö. (2021). Lied sanatında modülasyon için kullanılan ortak akorların karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal)*, 9(113), 219-231.
- Mimaroglu, İ. (2009). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Nart, S. & Turnagöl, A. N. N. (2024). Schubert'in D788 Lied Der Mignon adlı eserinin şan tekniği, piyano yazısı ve müzikal analizi üzerine bir inceleme. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İnsan: Sanat, Tasarım ve Mimarlık Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 436-456.
- Önal, S. (2010). *Romantik dönemdeki Franz Schubert'in lied formuna katkıları*. [Yüksek lisans Tezi]. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Özyazıcı, B. (2025). Franz Schubert'in D.911 "Winterreise" şan ve piyano için Lied albümünden No.1 "Gute Nacht" isimli Lied'in incelemesi ve piyano eşliği yönünde öneriler. *ATLAS International Refereed Journal on Social Sciences*, 11(56), 22-27.
- Pamir, L. (1989). *Müzikte Geniş Soluklar*. İstanbul: Özal Matbaası.
- Rayl, D. C. (1977). *Die Schöne Müllerin: The Creative Genius of Wilhelm Müller and Franz Schubert*. Honors Thesis, School of Music, Illinois Wesleyan University.
- Salleh, M., & Chang, X. (2025). Dual mirrors of Müller: A comparative study of textual and musical narratives in Franz Schubert's Die schöne Müllerin (1823) and Edward Nesbit's Songs of Sorrow (2021). *Rast Musicology Journal*, 13(1), 63-83.
- Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. Ankara: Doruk Yayınları.
- Thiel, M. (2025, 15 Ağustos). Radikales im Kleinformat: Schöne Müllerin mit Georg Nigl und Alexander Gergelyfi [Online Meldung]. tz.
- Thiel, M. (2023, 10 Ağustos). Wir sind so frei: Schuberts Schöne Müllerin mit Konstantin Krimmel und Daniel Heide [CD-Kritik]. Merkur.